

FINANSREGLEMENT
REGLEMENT FOR FINANS- OG
GJELDSFORVALTNING

Saltdal kommune
Vedtatt 24.02.22 sak 13/22

Innholdsfortegnelse

1. Innledning og bakgrunn	2
2. Likvide midler beregnet for driftsformål.....	3
2.1. Likviditetsstyring	3
2.2. Regler for plassering av driftslikviditet	4
2.3. Regler ved plassering av overskuddslikviditet – Bank.....	4
2.4. Regler ved plassering av overskuddslikviditet – Rentefond	4
3. Gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler	4
3.1. Opptak av lån	4
3.2. Regler og fullmakter.....	5
3.3. Regler for rentebinding og rentesikring.....	6
3.4. Opptak av startlån	6
3.5. Kommunale garantier	7
4. Langsiktig finansielle aktiva.....	8
5. Rapportering.....	8
5.1. Rapportering driftslikviditet.....	8
5.2. Rapportering lån	9
6. Internkontroll.....	10
7. Avvik og risikovurdering	10

1. Innledning og bakgrunn

Reglementet er utarbeidet i samsvar med:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner, §§ 14-2 og 14-13, med ikrafttredelse 01.01.2020.
- Forskrift om kommuner og fylkeskommuners garantier og finans- og gjeldsforvaltning, av 18.11.2019 nr. 1520.

Kommunestyret skal selv vedta regler for finans- og gjeldsforvaltningen.

Reglementet trer i kraft fra den dag det er vedtatt i kommunestyret, og er gjeldende til kommunestyret vedtar et nytt reglement for finans- og gjeldsforvaltning.

Ved direkte avvik mellom fullmakter gitt i finansreglementet og fullmakter gitt i delegeringsreglementet gjelder fullmakter gitt i finansreglementet. Fullmakt gitt i Finansreglementet skal innarbeides og framkomme i delegeringsreglementet.

Reglementet skal ivareta kommunelovens grunnleggende krav til økonomiforvaltningen, og bidra til at kommunen forvalter økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Reglementet gjelder for Saltdal kommune, i tillegg til kommunale foretak etter kommuneloven § 9, og interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 17-1. I den grad disse virksomhetene har en egen finans- og gjeldsforvaltning skal denne utøves i tråd med dette reglement, eller i tilfellet med interkommunalt samarbeid, etter et avtalt finansreglement som er godkjent av kommunestyret.

Saltdal kommunes finansielle posisjoner skal forvaltes som en helhet hvor en søker å oppnå lavest mulig netto finansutgifter over tid, samtidig som det sikres størst mulig forutsigbarhet i kommunens finansielle stilling.

Saltdal kommune kan ikke pådra seg finansielle risiko utover rammer som er vedtatt i dette reglementet eller benytte finansielle instrumenter i sin finans- og gjeldsforvaltning som ikke er eksplisitt nevnt i dette reglementet.

Reglementet skal omfatte forvaltningen av alle kommunens finansielle aktiva (plasseringer) og passiva (rentebærende gjeld).

Saltdal kommune skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall, jf. kommuneloven § 14- 1 tredje ledd.

Finans- og gjeldsforvaltningen i Saltdal kommune har som overordnet mål å sikre en tilfredsstillende avkastning, samt stabile, forutsigbare og lave netto finansieringskostnader for kommunens aktiviteter innenfor definerte risikorammer, og søkes oppnådd gjennom delmålene:

- Det skilles mellom driftslikviditet og overskuddslikviditet.
- Kommunen skal til enhver tid ha likviditet, inkludert trekkrettigheter, til å dekke løpende forpliktelser.

- Midlene skal forvaltes med lav finansiell risiko og høy likviditet.
- Plassert overskuddslikviditet skal over gitt tid gi en god og konkurransedyktig avkastning innenfor definerte krav til likviditet og risiko, hensyntatt tidsperspektiv på plasseringene.
- Lånte midler skal over gitt tid bidra til å gi kommunen lavest mulig netto finansutgifter, innenfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, samtidig som det sikres størst mulig forutsigbarhet i kommunens finansielle stilling.

Kommunestyret skal ta stilling til prinsipielle spørsmål om finans- og gjeldsforvaltningen og delegerer til kommunedirektøren forvaltning, herunder også det å inngå avtaler om forvaltning, av kommunens midler og låneavtaler innenfor de rammer og vilkår som er nevnt i dette reglementet. Det påligger kommunedirektøren en selvstendig plikt til å utrede og legge frem saker for kommunestyret som anses som prinsipielle.

All fullmakt, som i dette reglementet er delegert til kommunedirektøren av kommunestyret, kan kommunedirektøren delegerer videre.

Kommunedirektøren skal utarbeide nødvendige rutiner som sikrer at finans- og gjeldsforvaltningen utøves i tråd med dette reglement, i overensstemmelse med kommunens overordnede økonomireglement, iht. gjeldende lov og forskrift, samt rutiner for å avdekke evt. avvik.

Reglementet skal være gjenstand for betryggende kontroll. Finansforskriften pålegger kommunestyret å la uavhengig kompetanse vurdere om reglementet legger rammer for en finans- og gjeldsforvaltning som er i tråd med kommunelov og forskrift. I tillegg skal uavhengig kompetanse påse at rutiner for vurdering og håndtering av finansiell risiko og rutiner for å avdekke avvik fra finansreglementet foreligger.

Kommunedirektøren skal sørge for at slike vurderinger innhentes, eksternt eller gjennom kommunens revisor. Kvalitetssikring av reglementet skal finne sted ved endring av reglementet og før kommunestyret vedtar nytt, endret reglement.

2. Likvide midler beregnet for driftsformål

2.1. Likviditetsstyring

Kommunens likvide midler består av de til enhver tid innestående midler på kommunens bankkonti, trekkrettigheter og plasseringer av overskuddslikviditet i henhold til dette reglement.

Avkastningen på kortsiktig likviditet skal minimum være rentebetingelsene kommunen har på sin hovedbankavtale.

Det skal ikke være valutarisiko ved plassering av ledig likviditet og midler beregnet til driftsformål. Alle plasseringer skal gjøres i norske kroner (NOK), eller være sikret til norske kroner (NOK).

Ledig likviditet utover den likviditeten som må være tilgjengelig til å dekke kommunens løpende forpliktelser de nærmeste 90 dagene (driftslikviditeten), anses

som overskuddslikviditet som kan plasseres på slik måte som angitt i reglementets punkt «Regler ved plassering av overskuddslikviditet – Bank» og «Regler ved plassering av overskuddslikviditet – Rentefond».

Plassering av likvide midler på annen måte enn som bankinnskudd skal kun finne sted dersom den løpende 6 måneders prognosen for utviklingen av kommunens likviditetsposisjon tillater det, og tilfredsstillende avkastning kan oppnås.

2.2. Regler for plassering av driftslikviditet

- Driftslikviditeten skal være plassert som innskudd i kommunens hovedbank
- Hovedbanken skal minimum ha langtidskredittrating A av Moody's, Standard & Poor's eller Fitch Ratings.
- Trekkrettigheter skal ikke overstige kr 150 mill.

2.3. Regler ved plassering av overskuddslikviditet – Bank

- Overskuddslikviditet kan plasseres som innskudd i bank
- 10 mill på BBB+ med forvaltningskapital over NOK 10 mrd.
- 4 mill på BBB med forvaltningskapital over NOK 5 mrd.
- Innskudd på inntil 50 mill kr kan plasseres i bank med kredittrating A
- Innskudd på over 50 mill skal enten plasseres i kommunens hovedbank, eller i annen bank med minimum kredittrating AA
- Bankinnskudd skal ha maksimalt 12 måneders tidsbinding

2.4. Regler ved plassering av overskuddslikviditet – Rentefond

- Det tillates investeringer i fond som oppfyller kriteriene for Pengemarkedsfond og Pengemarkedsfond med lav risiko iht. den til enhver tid gjeldende Verdipapirfondenes forenings bransjestandard for informasjon og klassifisering av rentefond.
- Kommunens eierandel skal ikke overstige 5 % av fondets forvaltningskapital

3. Gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler

Med gjeld menes lån til finansiering av investeringer som bokføres under langsiktig gjeld i Saltdal kommunes balanse.

3.1. Opptak av lån

Kommunen kan bare ta opp lån innenfor de rammene som kommunestyret selv har vedtatt

Forvaltning av kommunens innlån skal skje i samsvar med dette reglementet, og i tråd med bestemmelsene i kommunelovens § 14-14 om vilkår for å ta opp lån.

Kommunen kan ta opp lån for å finansiere egne investeringer eller for å dekke eventuelt likviditetsbehov, jf. kommuneloven § 14-15. Lån kan også tas opp for å refinansiere eksisterende gjeld.

Kommunen kan ta opp lån til andres investeringer og ta opp lån for å innfri garantiansvar i samsvar med reglene i kommuneloven § 14-16.

Etter kommunelovens §14-1 3. ledd skal kommuner innrette sin økonomiforvaltning slik at kommunen kan dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall.

Nivå på kommunens samlede gjeld utøves derfor i tråd med vedtatte finansielle måltall og økonomiske handlingsregler, jfr. gjeldende Økonomireglement for Saltdal kommune.

Med utgangspunkt i kommunestyrets vedtak skal kommunedirektøren gjennomføre låneopptak, herunder godkjenne lånevilkår, og for øvrig forvalte kommunens innlån etter de retningslinjer som fremgår av dette reglement, og i tråd med bestemmelsene i Kommunelovens § 14-14, §14-15, §14- 16 og §14-17 om låneopptak.

Låneopptak skal søkes gjennomført til markedets gunstigste betingelse. Det skal innhentes minst to (2) konkurrerende tilbud fra aktuelle långivere. Det kan gjøres unntak fra denne regelen ved låneopptak i statsbank (Husbanken). Gjeldende regler for offentlige anskaffelser skal følges.

Kommunens lån skal avdras årlig med et beløp som minst tilsvarer avdrag beregnet etter reglene i kommuneloven § 14-18.

Låneporteføljen skal bestå av færrest mulig lån. Refinansieringsrisikoen skal reduseres ved å spre tidspunkt for forfall.

Saltdal kommune kan kun ta opp lån i norske kroner (NOK).

For å oppnå ønsket rentebinding, kan kommunen ta i bruk rentesikringsinstrumenter som fremtidige renteavtaler (FRA) og rentebytteavtaler (SWAP).

Rentesikringsinstrumentene kan benyttes i den hensikt å endre renteeksponeringen for kommunens lånegjeld. Det skal kun benyttes større banker med bred dokumentert erfaring innenfor finansielle derivater som motpart ved slike kontrakter. Hensikten bak hver derivatkontrakt skal dokumenteres, og kontrakten skal knyttes til underliggende lån eller låneporteføljen.

3.2. Regler og fullmakter

Forvaltningen legges opp i henhold til følgende prinsipper:

- Låneporteføljen skal bestå av færrest mulig lån, dog slik at refinansieringsrisikoen ved ordinære låneforfall begrenses.
- Lån med forfall, evt. med långivers rett til å kalle inn lånet, inntil 12 måneder frem i tid skal ikke utgjøre mer enn 20 prosent av den samlede låneporteføljen.
- Under ellers like forhold vil det være formålstjenlig at kommunen fordeler låneopptakene på flere långivere.
- Det kan tas opp direkte lån i offentlige og private finansinstitusjoner, samt i livselskaper
- Det kan legges ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet
- Lån kan tas opp som åpne serier (rammelån) og uten avdrag (bulletlån)

- Et enkelt lån kan ikke utgjøre mer enn 20 % av kommunens samlede låneportefølje

3.3. Regler for rentebinding og rentesikring

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatninger om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå gitt et overordnet ønske om forutsigbarhet og stabilitet i lånekostnader.

Forvaltningen legges opp i henhold til følgende prinsipper:

- Refinansieringsrisikoen skal reduseres ved å spre tidspunkt for renteregulering/forfall, herunder spesielt for gjeldsporteføljen med fast rente.
- Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (vektet rentebindingstid/durasjon) på samlet rentebærende gjeld skal søkes optimalisert med tanke på forutsigbarhet og lavest mulig risiko.
- Av gjeldsporteføljen skal flytende rente (rentebinding kortere enn ett år) ligge på mellom 20-80% av total gjeld, ekskl. selvfinansierende lån (VAR-lån og startlån).
- Det kan vurderes opp til 20 års rentebinding.
- Lån med flytende rente, lån med fast rente, framtidige renteavtaler (FRA) og rentebytteavtaler kan benyttes i rentestyringen.
- Rentebytteavtaler skal ha maks forfall 10 år frem i tid. Inngåelse av FRA og rentebytteavtaler skal knyttes til underliggende gjeld. Det sikres gode kontrollrutiner ved at utøvende og kontrollerende enhet skal være adskilt.

3.4. Opptak av startlån

Kommunestyret fatter vedtak om opptak av nye startlån i budsjettåret. Vedtaket skal som minimum angi lånebeløp.

Med utgangspunkt i kommunestyrets vedtak skal kommunedirektøren gjennomføre låneopptak, herunder godkjenne lånevilkår, og for øvrig forvalte kommunens innlån av startlån etter de retningslinjer som fremgår av dette reglement, økonomireglementet og i tråd med bestemmelsene i Kommunelovens § 14-17 om lån til videre utlån og mottatte avdrag på videre utlån.

Det kan også tas opp lån for å finansiere videre utlån hvis:

- låntakeren skal bruke midlene til investeringer.
- låntakeren ikke driver næringsvirksomhet.
- utlånet ikke innebærer en vesentlig økonomisk risiko for kommunen.

Mottatte ekstraordinære avdrag på videreutlån kan i årsbudsjettet bare finansiere avdrag på lån eller brukes til nye utlån, forutsatt de samme betingelsene.

3.5. Kommunale garantier

Saltdal kommune kan gi kommunale lånegarantier for å finansiere investeringer som skjer i regi av ikke-kommersielle selskap/ foretak/ lag/ foreninger. Det kan ikke stilles garanti for andres næringsvirksomhet.

Alle søknader om kommunal garanti skal vurderes opp mot bestemmelsene i kommunelovens § 14-19.

- Selvskyldnerkausjon kan gis for lån som skal finansiere investering som tilrettelegger for aktivitet for barn og unge. Garantiavtale skal være inngått med låntaker før kommunen inngår avtale om selvskyldnerkausjon med långiver
- Selvskyldnerkausjon skal normalt ikke gis når søknad gjelder:
 - Låneopptak for å legge til rette for aktivitet som i all hovedsak er rettet mot voksne
 - Låneopptak som gjelder næringsvirksomhet
- Sempel kausjon kan gis der, eller i den grad, betingelsene for å gi selvskyldnerkausjon ikke er tilstede
- Ved kommunal långivergaranti som selvskyldnerkausjon skal, hvis mulig, kommunen regresskrav pantesikres med best mulig prioritet. Eventuelt kan negativ pantsettelseserklæring være aktuelt.
- Krav til søknad om kommunal garanti (der det er tilgjengelig historikk):
 - Søknadsbrev om kommunal garanti, med kort sammendrag av søknaden og opplysning om hva som skal finansieres
 - Tilbud om finansiering, lånebeskrivelse – betingelser og avdragsstruktur
 - Styrebeslutningen eller fullmakt gitt fra styret som bekrefter vedtak om søknad
 - Utskrift fra Brønnøysundregisteret
 - Opplysninger om vedtekter, daglig leder, styre, adresse, bankforbindelse
 - Siste årsberetning og regnskapsoversikt 2-3 siste år
 - Kommentarer til balansen, verdier og eiendeler, kortsiktig gjeld
 - Kommentarer til resultat og risiko
 - Vurdering av driften, kommentert med fokus på inntekter og risiko
 - Banklikviditet, dokumentert med bankutskrift
 - Eventuell ekstern kredittvurdering; opplysning om eventuelle betalingsanmerkninger
 - Budsjett for virksomheten
 - Likvidtetsprognose 1-5 år
 - Analyse av økonomien ved en renteheving på 3 %

Formannskapet har fullmakt til å innvilge kommunale garantier, innenfor en årlig ramme på 10 mill kr. Kommunedirektøren skal redegjøre for risikoen ved å stille kommunal garanti i det enkelte tilfelle, og gi sin anbefaling, gitt krav om lav risiko for tap for kommunen.

4. Langsiktig finansielle aktiva

Forskrift om kommuners finans- og gjeldsforvaltning skiller mellom forvaltningen av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål, og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva atskilt fra kommunes midler beregnet for driftsformål.

Langsiktige finansielle aktiva regnes som den delen av kommunens finansielle midler som i henhold til budsjetter og prognoser/planer ikke skal benyttes til drift, investeringer eller nedbetaling av gjeld i løpet av de neste 5 årene.

Saltdal kommune har ingen langsiktige finansielle aktiva.

Dersom kommunen på et fremtidig tidspunkt har til hensikt å etablere forvaltning av langsiktige finansielle aktiva, vil dette reglementet bli oppjustert med nødvendige og tilstrekkelige rammer og retningslinjer for slik forvaltning. Det endrede reglement vil bli vedtatt av kommunestyret før oppstart av forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.

5. Rapportering

5.1. Rapportering driftslikviditet

Kommunedirektøren skal i forbindelse med tertialrapportering legge frem rapporter for kommunestyret som viser status for forvaltningen av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål, egne rentebetingelser og markedsrenter. Dessuten sammensetningen av aktiva/likviditet. I tillegg skal kommunedirektøren etter årets utgang, i forbindelse med årsberetningen, legge frem en rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Det skal rapporteres i henhold til følgende oversikt:

	Per. -2	Per. -1	Denne perioden
Likviditet hittil i år:			
Saldo hovedbankforbindelse			
Saldo andre bankforbindelser			
Samlet kortsiktig likviditet			
Avkastning kortsiktig likviditet:			
Avkastning hovedbankforbindelse, snittrente			
Avkastning annen bankforbindelse, snittrente			
Stresstest:			
Renteøkning på hhv. ett prosentpoeng			

Rapporten skal i tillegg angi følgende:

- Kommunedirektørens kommentarer knyttet til sammensetning, rentebetingelser/avkastning, vesentlige markedsendringer og endring i risikoeksponering.

- Det skal rapporteres om kommunen har noen tidsbinding på plassert likviditet.
- Dersom kommunen har andeler i pengemarkedsfond skal kommunedirektøren rapportere på kriteriene knyttet til plasseringen.
- Kommunedirektørens beskrivelse og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i reglementet.

5.2. Rapportering lån

Kommunedirektøren skal i forbindelse med tertialrapportering legge frem rapporter for kommunestyret som viser status for gjeldsforvaltningen. I tillegg skal kommunedirektøren etter årets utgang, i forbindelse med årsberetningen, legge frem en rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året

Det skal rapporteres i henhold til følgende oversikt:

	Per. -2	Per. -1	Denne perioden
Sammensetning av lån:			
Kreditor 1			
Kreditor 2			
Samlet langsiktig gjeld			
Rentebetingelser:			
Lån med flytende rente			
Lån med fastrente			
Andel flytende/fast rente			
Andre parametere:			
Største enkeltlån i porteføljen, i prosent			
Lån med forfall innen 12 måneder, i prosent			
Lengde på lengste renteløpetid, i måneder			
Vektet gjennomsnittrente, i prosent			
Stresstest:			
Renteøkning på ett prosentpoeng			

For gjeldsforvaltningen skal det i tillegg rapporteres om følgende:

- Opptak av nye lån så langt i året, inkl. avtaler om finansiell leasing.
- Refinansiering av lån så langt i året.
- Kommunedirektørens kommentarer knyttet til endring i risikoeksponering, gjenværende rentebinding og rentebetingelser i forhold til kommunens økonomiske situasjon og situasjonen i lånemarkedet, samt forestående finansierings-/refinansieringsbehov.
- Kommunedirektørens beskrivelse og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i reglementet.

6. Internkontroll

Kommunedirektøren skal sørge for at Saltdal kommune har kunnskap om finansforvaltning som til enhver tid er tilstrekkelig for at kommunen kan utøve sin finans- og gjeldsforvaltning i tråd med reglementet.

Kommunedirektøren skal sørge for at det etableres administrative rutiner som sikrer at finansforvaltningen utøves i tråd med kommunens finansreglement, gjeldende lover og forskrifter, og at finansforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

7. Avvik og risikovurdering

Ved konstatering av avvik mellom faktisk forvaltning og reglementets rammer, skal slikt avvik umiddelbart lukkes. Avviket slik det har fremstått, og eventuelt økonomisk konsekvens av avviket skal rapporteres til kommunestyret ved neste ordinære finans- og gjeldsrapportering sammen med forslag til rutineendringer som vil redusere sannsynligheten for slikt avvik i fremtiden.